

Dr. Faller Jenő (1894-1966)

HADOBÁS SÁNDOR

Dr. Faller Jenő 1894. szeptember 25-én született a *Selmecbányához* tartozó *Szélaknán*. *Gölnicbányáról* származó családja több kiemelkedő szakembert adott a magyar bányászatnak és kohászatnak. Édesapja *dr. Faller Gusztáv* bányorvos, nagyapja *Faller Gusztáv* bányamérnök, a *Selmecbányai Bányászati Akadémia* tanára volt. Alsó- és középfokú tanulmányait szülővárosában végezte, s ugyanitt lett bányamérnök-hallgató 1913-ban. Az I. világháború miatt azonban stúdiumai abbamaradtak: 1915-ben katonai szolgálatra hívták be, s előbb az orosz, majd az olasz frontra került. 1919-ben fejezte be a főiskolát, bányamérnöki oklevelét Sopronban kapta meg 1921-ben.

Mintegy három évtizeden keresztül közvetlenül a termelésben munkálkodott. 1919-től *Tatabányán* a *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.*-nél, 1922-től a *Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.* dorogi bányászatánál működött. Ő irányította azokat a földtani kutatásokat, amelyek révén a nagyegyházi és a dudari szénmedencék ismertté váltak. 1929-től *Várpalotán* üzemvezető, 1940-től *Bánfalván* igazgató, ahol az észak-magyarországi szénbányászatban elsőként alkalmazta a frontfejtést. 1946-tól *Várpalotán* a dunántúli szénbányászati kerület vezetője, 1948-49-ben az ottani szénipari központ vezérigazgatója. 1950-től a *Nehézipari Műszaki Egyetem* docense *Sopronban*. Éveken át tartó szívós szervező- és gyűjtőmunkájának eredményeként nyílt meg 1957-ben *Sopronban* a *Központi Bányászati Múzeum*. A bányamérnöki kar *Miskolcra* költözése után az általa nemzetközi jelentőségűvé fejlesztett múzeum igazgatója lett.

1960-ban szerzett doktori címet a *Nehézipari Műszaki Egyetemen*. Munkásságát számos elismeréssel és kitüntetéssel jutalmazták. Tagja volt jónéhány társadalmi és tudományos szervezetnek, valamint több folyóirat szerkesztő bizottságának. *Sopronban* hunyt el 1966. december 23-án.

Dr. Faller Jenő személyében a magyar bányászattörténeti kutatás egyik legkiemelkedőbb alakját tisztelhetjük. Volt időszak, amikor – bányamérnöki és vezetői teendői mellett – jóformán egyedül művelte ezt a speciális tudományterületet. Érdeklődése a bányászat és a rokon foglalkozások szinte minden aspektusára kiterjedt (például technika, szállítás, világítás, viselet, művészet, heraldika, szokások stb.) Számos új adatot, tényrt és összefüggést hozott napvilágra, amelyek a korábbinál sokkal árnyaltabbá és gazdagabbá tették az iparág múltjával, főleg pedig kultúrtörténetével kapcsolatos ismereteinket. Alapvető jelentőségűek a magyar bányászat neves személyiségeinek életrajzára vonatkozó kutatásai (a *Hell-család*, *Köleséri Sámuel*, *Mikoviny Sámuel* és mások.)

Több mint 200 kisebb-nagyobb publikációval járult hozzá az iparág múltjának megismertetéséhez, s legalább 100 további írás műszaki és honismereti-helytörténeti jellegű. Szakirodalmi munkássága az 1930-as évek közepén bontakozott ki, és több mint három évtizeden keresztül töretlen lendülettel tartott, egészen haláláig Tanulmányainak elsősorban az OMBKE patinás folyóirata, a *Bányászati és Kohászati Lapok* biztosított teret. Sok munkáját őrzik a *Soproni Szemle* hasábjai is. Ezek mellett számos korabeli folyóiratban, heti- és napilapban találkozhatunk a nevével. Több könyvet is publikált, melyek közül kiemelkedik a fő művének tekinthető *A magyar bányagépesítés úttörői a XVIII. században* című munka. Csaknem egy évtizeddel halála után adták ki a bányászat történetének egészét felölelő, a nagyközönséghez szóló tanulmánygyűjteményét (*Jó szerencsét!*).

Életműve az idő múlásával klasszikussá nemesedett, megkerülhetetlenné vált a bányászattörténet kutatói számára. Itthon és külföldön egyaránt gyakran idézik írásait vagy hivatkoznak rájuk.

Halálának 40. évfordulója adott alkalmat arra, hogy e hasábrakon röviden megemlékezzünk róla, és egy válogatott bibliográfiát

ban számba vegyük legfontosabb szakmai publikációit, bányászattunk történeti anyagának kimeríthetetlen tárházát.

(Dr. Faller Jenő műveinek lehető legteljesebb listáját két helyen is megtalálhatják az érdeklődők: még életében ő maga készítette el az első változatot, amely azonban már csak halála után jelent meg a *Bányászati Kutató Intézet Közleményei* 1967. évi 1-2. számában. Később ezt kiegészítette és önálló füzetben kiadta az *OMBKE Veszprémi Szervezete* 1984-ben. Napjainkban már mindkét kiadvány nehezen hozzáférhető, ezért célszerűnek véltük egy bő válogatás közzését a történeti tárgyú írásokból.)

I r o d a l o m

[HEINRICH József] Hei: Dr. techn. Faller Jenő (1894-1966). = *Bányászati Lapok*, 100. évf. 1967. 3. sz. 204-205. old.

Dr. Faller Jenő bányászattörténeti írásainak válogatott bibliográfiája

Beudant francia geológus 1818. évi tanulmányútja a sárisápi, vasasi és brennbergi szénbányákban. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 66. évf. 1933. 398-406. old.

A III. Károly által 1735. június 22-én létesített selmeci bányatisztképző iskola alapszabályai. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 68. évf. 1935. 429-432., 441-445. old.

Százötven éves az első magyar mineralógia. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 69. évf. 1936. 455-456. old.

Hozzászólás a magyar bányász Szent Borbála tiszteletéhez. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 71. évf. 1938. 75-83. old.

Egyetemünk 18. századbéli tanulmányi érmeiről. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 71. évf. 1938. 236-238. old. 2 melléklet.

Római duzzasztó és kőbánya Veszprém vármegyében. = *Vasi Szemle*. Szombathely, 1939. 294-300. old. Képpel.

- Szent István szerepe a magyar bányászat és kohászat történetében. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 72. évf. 1939. 36-41. old
- Mikoviny Sámuel szerepe a selmeci bányászat történetében. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 72. évf. 1939. 270-276., 288-293. old. 6 ábra.
- A tüzzel való fejtésmódról. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 73. évf. 1940. 27-32. old. 3 ábra.
- Jegyzetek Selmecbánya nevének eredetéhez. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 73. évf. 1940. 349-352. old. 2 kép.
- Bányáink térképjelének kialakulása a hazai kartográfiában. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 74. évf. 1941. 125-129. old. 9 ábra.
- Adatok a bányaszállítás történetéhez. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 74. évf. 1941. 179-186. old. 15 ábra.
- A robbantómunka fejlődéstörténetéhez. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 74. évf. 1941. 373-377. old. 3 ábra.
- Bányászati vonatkozású magyar városnév-címerek. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 75. évf. 1942. 481-491. old. 27 ábra.
- Adatok a magyar bányász hitéletéhez. = *Ethnographia – Népelet*, 1942. 3-4. sz. 187-199. old. – Különnyomat is.
- Néhány szó a lármafáról. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 76. évf. 1943. 34-36. old. 5 ábra.
- A magyar bányászviseletről. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 76. évf. 1943. 245-251., 269-277. old. 29 kép.
- Ötven éves a magyar bányászköszöntés. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 77. évf. 1944. 310-311. old.
- Mikoviny Sámuel bányamérnök emlékezete, halálának 200 éves évfordulója alkalmából. = *Bányászati és Kohászati Lapok*, 83. évf. 1950. 265-268. old.
- Mikoviny emlékkiállítás Sopronban = *Bányászati Lapok*, 6. (84.) évf. 1951. 1. sz. 45-48. old.
- Debreczeni Márton (1802-1851) bányamérnök élete és munkássága. (Halálának centenáriuma alkalmából.) = *Bányászati Lapok*, 6.(84.) évf. 1951. 10. sz. 505-519. old.

- A bányatechnika nagy magyar előfutára: Debreczeni Márton. = *Élet és Tudomány*, 6. évf. 1951. 16. sz. 503-505. old. 2 kép.
- Az *Élet és Tudomány* bemutatja Mikoviny Sámuelét. = *Élet és Tudomány*, 6. évf. 1951. 23. sz. 725-727. old. 2 kép.
- Az éktől a fejtőkalapácsig. = *Élet és Tudomány*, 6. évf. 1951. 43. sz. 521-524. old. 9 kép. (A bányászati technika fejlődésének rövid története.)
- Sürgős tennivalóink az elhanyagolt bányászattörténeti kutatómunka terén. = *Bányászati Lapok*, 7. (85.) évf. 1952. 1. sz. 1-8. old.
- Megemlékezés dr. Walek Károlyról. = *Bányászati Lapok*, 7. (85.) évf. 1952. 12. sz. 617-618. old.
- A kontinens első gőzgépe hazai bányászatunk szolgálatában. = *Bányászati Lapok*, 86. évf. 1953. 47-54. old.
- Kétszáz évvel ezelőtt használtak először sűrített levegőt vízemelési célokra Selmecebányán. = *Bányászati Lapok*, 8.(86.) évf. 1953. 10. sz. 516-521.
- Brennbergbánya régi térképei. = *A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának Közleményei*, 8. évf. 1953. 3-4. sz. 535-559. old.
- Nyolcvan évvel ezelőtt alkalmaztak először közetfúrógépet Selmecebányán. = *Bányászati Lapok*, 8. (86.) évf. 1953. 12. sz. 606-609. old.
- A magyar bányagépesítés úttörői a XVIII. században. Hell Máté Kornél és Hell József Károly főgépmesterek élete és munkássága.* Bp. 1953. Akadémiai Kiadó, 100 old. 1 tábla, 2 térkép.
- 200 éves a magyar szénbányászat. (Történeti rész.) = *Bányászati Lapok*, 9.(87.) évf. 1954. 2. sz. 59-65. old.
- Rieder János György soproni szögkovács hazánk első szénbányásza. = *Bányászati Lapok*, 9.(87.) évf. 1954. 6-7. sz. 377-378. old.
- Százkilencven éves bányászati és kohászati felsőoktatásunk. = *Bányászati Lapok*, 9.(87.) évf. 1954. 10. sz. 553-556. old.
- Megemlékezés Szentkirályi Zsigmondról születésének 150. évfordulója alkalmából. = *Bányászati Lapok*, 9.(87.) évf. 1954. 11. sz. 608-612. old.

- 1837-ben Selmecebányán (Banská Stiavnica) készítették az első géppel vert sodronykötelet. = *A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának Közleményei*, 13. évf. 1954. 1-4. sz. 141-157. old. = *Bányászati Lapok*, 10.(88.) évf. 1955. 1. sz. 41-52. old.
- A selmecebányai akadémia a világ legrégebb bányászati iskolája. = *Bányászati Lapok*, 10.(88.) évf. 1955. 3. sz. 164-166. old.
- A Soproni Bányászattörténeti Múzeum. = *Bányászati Lapok*, 10.(88.) évf. 1955. 6. sz. 331-334. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum. = *Múzeumi Híradó*, 1955. márc.-ápr. 144-148. old.
- Georgius Agricola (1494-1555). Halálának 400. évfordulója alkalmából. = *Bányászati Lapok*, 10.(88.) évf. 1955. 11. sz. 605-614. old.
- Sopron szénjogi szerződése 1791-től 1946-ig, szénbányászatunk államosításáig. = *Soproni Szemle*, 9. évf. 1955. 1-2. sz. 49-67. old.
- Georgius Agricola 1494-1555. Halálának 400 éves évfordulója alkalmából. = *A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának Közleményei*, 18. évf. 1-4. sz. 337-349. old.
- Sopron város Balf környéki szénkutatói az 1850-es évek második felében. = *Soproni Szemle*, 10. (89.) évf. 1956. 4. sz. 302-318. old.
- Hetvenéves a várpalotai szénbányászat = *Bányászati Lapok*, 12. (90.) évf. 1957. 2. sz. 142-143. old.
- Beszámoló néhány külföldi bányászati múzeumról. = *Bányászati Lapok*, 12.(90.) évf. 1957. 3. sz. 194-200. old.
- Százhuszéves a géppel vert sodronykötél. = *Technika*, 1. évf. 1957. 5. sz. 8. old.
- Brennbergbánya a bécsi Fries és Tsa bankház bérletében. = *Soproni Szemle*, 11. évf. 1957. 1-2. sz. 10-30. old.
- A brennbergbányai szénbányászat úttörői. II. Zoller Xavér Ferenc (1739-1800). = *Soproni Szemle*, 11. évf. 1957. 3-4. sz. 272-276. old.

- Az első gőzgép alkalmazása hazai szénbányászatunkban. = *Bányászati Lapok*, 12. (90.) évf. 1957. 10-11. sz. 572-574. old.
- A brennbergi szénbányászat úttörői. Hamberger József. = *Soproni Szemle*, 12. évf. 1958. 1. sz. 73-78. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum rövid ismertetése. = *Bányászati Lapok*, 12.(91.) évf. 1958. 4. sz. 265-271. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum rövid ismertetése. = *Soproni Szemle*, 12. évf. 1958. 2. sz. 179-189. old.
- Elfelejtett nagyjaink. Liszkay Gusztáv 1843-1889 bányaiskolai vezértanár, akadémiai docens. = *Bányászati Lapok*, 13.(91.) évf. 1958. 10-11. sz. 730-732. old.
- Hatvanöt éves a villamos mozdonyszállítás hazai bányászatunkban. = *Bányászati Lapok*, 13.(91.) évf. 1958. 5. sz. 355-356. old.
- Egyéves a soproni Központi Bányászati Múzeum. = *Bányászati Lapok*, 13.(91.) évf. 1958. 10-11. sz. 738-739. old.
- Szénbányászatunk mérőföldkövei. = *Id. Szabó István szobrászművész kiállítása a Múcsarnok kamara-termében*. Bp. 1958. (Bevezető tanulmány a kiállítási katalógusban.)
- „A brennbergi szénbánya emlékkönyve, 1825.” = *Bányászati Lapok*, 14.(92.) évf. 1959. 1. sz. 61-66. old.
- A bányászat történeti kutatómunka mai állása Ausztriában. = *Bányászati Lapok*, 14.(92.) évf. 1959. 1. sz. 68-69. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum 1958. (első) évi beszámolója. = *Soproni Szemle*, 13. évf. 1959. 2. sz. 187-189. old.
- Brennbergbányai munkásmozgalmak. Az 1907. évi sztrájkok. = *Soproni Szemle*, 13. évf. 1959. 3. sz. 222-237. old. = *Bányászati Lapok*, 14.(92.) évf. 1959. 12. sz. 850-858. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum kalauza. Bp. 1959. Bányászati Kutató Intézet, 73 old. 40 kép. – Angol nyelvű összefoglalóval.
- Adatok a bányavilágítás fejlődéstörténetéhez. = *Bányászati Lapok*, 92. évf. 1959. 609-622. old.
- Hell József Károly (1713-1789) főgépmester eredeti géprajzai az Országos Széchényi Könyvtár kéziratárában. = *Bányászati Lapok*, 93. évf. 1960. 3. sz. 187-191. old.

- Goldman Hugó (1867-1944) brennbergi bányaorvos szerepe az ankylostomiasis leküzdésében. = *Bányászati Lapok*, 93. évf. 1960. 5. sz. 335-340. old.
- A brennbergi szénbányászat úttörői. Dr. Goldman Hugó (1867-1944) brennbergi bányaorvos. = *Soproni Szemle*, 14. évf. 1960. 2. sz. 171-180. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum 1959. (második) évi beszámolója. = *Soproni Szemle*, 14. évf. 1960. 3. sz. 281-282. old.
- Széchenyi és a magyar szénbányászat. = *Bányászati Lapok*, 93. évf. 1960. 9. sz. 646-648. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum 1959. (második) évi rövid beszámolója. = *Bányászati Lapok*, 93. évf. 1960. 9. sz. 654. old.
- Mikoviny Sámuel négy portréjáról. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 1. sz. 65-69. old.
- Brennbergbánya Feldmüller Mátyás albérletében 1828-tól 1834-ig. = *Soproni Szemle*, 15. évf. 1961. 1. sz. 10-35. old.
- Az izsaptömedékelés kialakulásáról és hazai fejlődéstörténetéről. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 4. sz. 239-244. old. (Faller Gusztávval közösen írt tanulmány.)
- Adatok a bányabeli robbantás fejlődéstörténetéhez. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 6. sz. 421-427., 7. sz. 472-477. old.
- Adatok a bányabeli robbantás fejlődéstörténetéhez. = *Történelmi Szemle*, 4. évf. 1961. 1. sz. 50-75. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum anyagából. „Bányászpalackok”. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 350-351. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1960. (harmadik) évi beszámolója. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 7. sz. 500. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Régi szolgálati igazolványok. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 8. sz. 573-574. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Bányászatunk – minden valószínűség szerint – első gőzgépének rajza. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 657-658. old.

- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Bányász kisplasztika a múzeum gyűjteményében. = *Bányászati Lapok*, 94. évf. 1961. 10. sz. 694-698. old.
- A magyar bányagépesítés úttörői a XVIII. században. Hell Máté Kornél és Hell József főgépmesterek élete és munkássága. = *A Nehézipari Műszaki Egyetem magyar nyelvű közleményei*, 6. köt. Miskolc, 1961. 181-201. old. – Klny. is.
- Régi „selmeci” daloskönyvek. = *Bányászati Lapok*, 95. évf. 1962. 2. sz. 104-105. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1961. (negyedik) évi beszámolója. = *Bányászati Lapok*, 95. évf. 1962. 5. sz. 353. old.
- Adatok a salgótarjáni szénbányászat kezdeti idejének történetéhez. = *Bányászati Lapok*, 95. évf. 1962. 6. sz. 422-425. old.
- Ötéves a Központi Bányászati Múzeum. = *Bányászati Lapok*, 95. évf. 1962. 10. sz. 684-685. old.
- Beszámoló bányásztörténeti kutatómunkánk tíz esztendejéről. = *Bányászati Lapok*, 95. évf. 1962. 11. sz. 776-783. old.
- Mikoviny Sámuel (1700-1750). = *Hidrológiai Tájékoztató*, 3. évf. 1963. 5. old.
- Boleman Géza 1876-1961. = *A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának Közleményei*, 32. évf. 1963. 1-4. sz. 7-9. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Svaiczter Gábor bányamérnök, selmeci főkamaragróf bányászbárdja. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 1. sz. 61-63. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Selmeci valéta könyvek és valéta ívek. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 3. sz. 202-206. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1962. (ötödik) évi beszámolója. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 4. sz. 283. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. A „Ziegenhainer”. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 6. sz. 428-429. old.
- Néhány szó a fejlámpa kialakulásáról. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 7. sz. 496-497. old.

- Megemlékezés Hell József Károly bányagépmezterről, a bányagépítés Európa-hírű úttörőjéről születésének 250. évfordulója alkalmából. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 1963. 9. sz. 639-643.
- A farbőr viseletének eredetéről. = *Bányászati Lapok*, 96. évf. 12. sz. 1963. 957-959. old.
- Hell József Károly. = *Hidrológiai Tájékoztató*, 4. évf. 1964. 1. sz. 5. old.
- Központi Bányászati Múzeum. = *Magyar Műszaki Múzeumok Évkönyve, 1964*. Bp. 1964. Művelődésügyi Minisztérium Műszaki Emlékeket Nyilvántartó és Gyűjtő Csoportja, 77-98. old. 5 kép. – Klny. is, Bp. 1965.
- Born Ignác emléktábla leleplezése Szklenón. = *Kohászati Lapok*, 97. évf. 1964. 1. sz. 16. old. = *Bányászati Lapok*, 97. évf. 1964. 2. sz. 101. old.
- Brennbergbányai munkásmozgalmak. Az 1908-1909. évi sztrájkok. I-II. rész. = *Soproni Szemle*, 18. évf. 1964. 2. sz. 118-126. old. és 3. sz. 193-203. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1963. (hatodik) évi beszámolója. = *Soproni Szemle*, 18. évf. 1964. 2. sz. 185-186. old. = *Bányászati Lapok*, 97. évf. 1964. 5. sz. 361. old.
- Selmeci diákújságok. = *Bányászati Lapok*, 97. évf. 1964. 8. sz. 567-575. old.
- A soproni Központi Bányászati Múzeum. = *Természettudományi Közlöny*, 8.(95.) évf. 1964. 8. sz.
- Négy százötven éves a rozsnói (roznava, Csehszlovákia) bányászati vonatkozású Szent Anna kép. = *Bányászati Lapok*, 97. évf. 1964. 3. sz. 212-214. old.
- Tudományos bányaműszaki konferencia Selmecebányán egykori Bányászati Akadémiája alapításának 200. évfordulója alkalmából. = *Bányászati Lapok*, 97. évf. 1964. 12. sz. 855-859. old.
- Bányászati vonatkozású postabélyegeinkről. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 1. sz. 63-67. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1964. (hetedik) évi beszámolója. = *Bányászati Lapok* 98. évf. 1965. 2. sz. 189-190. old. = *Soproni Szemle*, 19. évf. 1965. 2. sz. 189-190. old.

- A ballagásról. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 7. sz. 499-502. old. = Soproni Szemle, 20. évf. 1966. 3. sz. 212-213. old.
- A Központi Bányászati Múzeum anyagából. Feszty Árpád „Bányaszerencsétlenség” című képe. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 9. sz. 639-641. old.
- Földalatti bányászati múzeum Salgótarjánban. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 11. sz. 782-784. old.
- A Központi Bányászati Múzeum Ajkai Műszaki Emlékmúzeuma. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 12. sz. 813-817. old.
- Az Ajkai Műszaki Emlékmúzeum megnyitása. = *Bányászati Lapok*, 98. évf. 1965. 12. sz. 801-803. old.
- Újabb adatok a selmeci első bányabeli robbantás előzményeihez. = *Bányászati Lapok*, 99. évf. 1966. 3. sz. 212-213. old.
- Bányászattudományi ünnepi ülészak Freibergben, Bányászati Akadémiája alapításának 200. évfordulója alkalmából. = *Bányászati Lapok*, 99. évf. 1966. 4. sz. 272-277. old.
- A Központi Bányászati Múzeum 1965. (nyolcadik) évi beszámolója. = *Bányászati Lapok*, 99. évf. 1966. 4. sz. 284-285. old.
- Visszapillantás a húszéves dudari szénbánya megnyitására. = *Bányászati Lapok*, 99. évf. 1966. 6. sz. 425-429. old.
- A farbőrugrásról. = *Bányászati Lapok*, 99. évf. 1966. 5. sz. 355-358. old.
- Hell József Károly. = Szőke Béla (szerk.): *Műszaki nagyjaink*. Bp. 1967. Gépipari Tudományos Egyesület, 7-41. old.
- A szélaknai Brennerszövetkezet. = *Bányászati Lapok*, 100. évf. 1967. 845-849. old.
- Köleséri Sámuel (1663-1732) élete és munkássága. 1-2. rész. = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 101. évf. 1968. 10. sz. 647-656. old.; 11. sz. 725-730. old. 13 ábra
- Negyven év a Bányászati és Kohászati Lapok szolgálatában. = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 103. évf. 1970. 112-120. old.
- Emlékezzünk nagyjainkra. Faller Gusztáv (1816-1881) okl. bányász és kohómérnök, akadémiai tanár élete és munkássága. 1-2.

rész. = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 104. évf. 1971. 3. sz. 199. old.; 4. sz. 271-277. old. 4 kép.

Jó szerencsét! Események, képek a bányászat múltjából. Bp. 1975. Műszaki Könyvkiadó, 119 old. 164 ábra. – *Tartalom:* A bányászat legrégebb emlékei hazánkban. – Néhány szó a selmeci bányaajogról. – Bányászati kutatás egykor. – A varázsvessző. – Az ék, a kalapács és a csákány. – Közlekedés aknákban, be- és kiszállítás régen. – Rakodás, hordás, szállítás. Teknők, kosarak, bödönök és a csille. – A függőleges aknaszállítás egykori berendezései, a vitla, a lójárgány és váltóvízkerék. – Hogyan jutott a ló a föld alá? – A vízemelés múltjából. – Vízmentesítő altárók. – Világítás a karbidlámpa bevezetéséig. – A szellőztetés múltjából. – Első szellőztetőberendezéseink egyike, a légdob. – Biztosítás. – A tűzzel való fejtés. – A fejtésmódok kialakulása. – A zúzókőről. – 1627. február 8-án robbantottunk először bányában. – Mit mond az első bányabeli robbantásról felvett jegyzőkönyv? – Hogyan készültek a robbantáshoz szükséges fúrólukak régen? – Hogyan robbantottak elődeink? – Egykori feljegyzések az első hazai sújtólégrobbanásról. – Sújtólégrobbanás a sóvári sóbányában 1726-ban. – A sújtólég elleni küzdelem kezdeti eszközei. – Hogyan született meg a biztonsági lámpa? – Hogyan keletkeztek a lámpakamrák? – A sapkalámpáról. – Vízi erő a bányászatban. – Erőátvitel és a rudas szivattyúk. – Az első tűzgép bányászatunkban. – A vízoszlopos szivattyú. – Az első sűrített levegővel hajtott bányaszivattyú. – 1753-ban veszi kezdetét a magyar szénbányászat Brennbergbányán. – Bányászatunk első gőzgépei. – 1837-ben Selmecebányán készítették az első, géppel vert sodronykötelet. – Megszületik a hárton hordozható mai mentőkészülék. – Az első hazai sodronykötélpálya. – Villamosmozdony-szállítás a bányászatban. – Az iszaptömedékelés bevezetése szénbányászatunkban. – Hazánk első szkipaknája Várpalotán. – Hogyan értékelte egykor a külföld bányászatunkat s annak dolgozóit? – Az első fegyveres bányászfelkelés emlékei. – A magyar bányászviseletről. – A lármafa. – Az első nemzetközi bányászati és kohászati egyesület létrejötte hazánkban. – Az Országos Magyar Bányászati és

Kohászati Egyesület rövid története. – Bányázköszöntésünkről.

A magyar bányászat magyarsága. = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 109. évf. 1976. 12. sz. 847-849. old.

Hell József Károly. = *A bányászat, a kohászat, a gépészet, az erőáramú elektrotechnika és a villamos vontatás nagyjai sorából*. H. n. 1983. 9-40. old.

Két bányászati vonatkozású színműről. = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 127. évf. 1994. 5. sz. 582-590. old.

Comenius Orbis sensualium pictus (A látható világ képekben) c. művének metszete a bányászat szemléltetésére. (Bubenka János lőcsei fametsző munkája.) A híres didaktikai művet a nagy cseh pedagógus sárospataki éve alatt (1650-54) írta.